

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Megindult a kultuszvita.

(—a.) Jó későn, éppen a nyár küszöbén fog hozzá a képviselőház a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetésének tárgyalásához. Pedig Magyarországnak igen sok községe csaknem egy éve várakozik már reá — abban a reményben, hogy ebben a kultuszbudgetben az új iskolája számára is lesz egy kis államsegély.

Itt Biharországban, melynek 498 községe közül több mint százban nincs egyáltalán semmiféle iskola, egy esztendővel ezelőtt az új főispán erélyes mozgalmat indított a közigazgatási bizottság útján, hogy minden község, bármily nagy áldozattal is, állítson iskolát. Persze kilátásba helyezték nekik az államsegélyt. A községek jelentékeny része hajlott is a nógatásra s megtette a szükséges lépéseket.

E nemes kulturversenyben a feleketek sem akarnak elmaradni. Ezek is, minden erejükkel megfeszítve új iskolák állításán s a régiak fejlesztésén fáradoznak; — természetesen ezek is számítnak az 1907. XXVII. törvénycikkben megígért államsegélyre.

Ezen iskolafentartó hatóságok közül sokan már a múlt nyáron benyújtották

kérvényüket az államsegély iránt és az elmúlt szeptemberben már meg is akarták nyitni iskoláikat. Mily nagy volt azonban meglepetésük, mikor valamikor október táján vissza jött a kérvényük avval az értesítéssel, hogy majd az 1911-iki költségvetés parlamentáris elintézése után nyujtsák be újra kérvényüket az államsegély iránt.

Ez a parlamenti elintézés azonban, amelynek normális viszonyok között decemberben véget kellett volna érnie, tulajdonképpen csak most kezdődik a kultusz tárca költségvetésének ma megindult tárgyalásával.

A kultuszvita iránt Magyarországon mindig nagy az érdeklődés, mert minálunk a soha véget nem érő szabadkőműves heccelődések a vallási kérdéseket folyton napirenden tartják. Mintha olyan boldog lenne ez az ország, hogy annak teljességéből semmi más egyéb nem hiányzik, mint egy — vallásháború, meg egy kulturharc. A lelketlen izgatók saját önző érdekeiken kívül nem gondolnak, nem törődnek semmivel, készek lángba borítani az egész országot.

Másrésről nagy az érdeklődés nálunk a kultuszvita iránt azért is, mert — csudálatos dolog, de nálunk a vallási és

közoktatási kérdésekhez mindenki ért. Legalább is azt gondolják, hogy értenek s bámulatos vakmerőséggel szólnak hozzá a legkényesebb és legszubtilisabb kérdésekhez. Ne temere és modernizmus, egyetemi oktatás és a fapuska jelentősége a tornatanításban az előttük mindegy, — neki vágnak keményen. Csakugyan mindegy, — mert egyikhez sem értenek. Legfeljebb olyan atyafiságban vannak vele, mint a hajdu a harangöntéssel. Erre mutat a hozzászólásuk is.

A mostani kultuszvitához különösen érdekes és jellemző praeludiumot szolgáltatott a Lloyd termeiben elhangzott felszólalások, melyekkel a munkapárt radikális elemei — élükön Várady Zsigmonddal — terrorizálni akarták a kultusz tárca jelenlegi érdemes vezérét Zichy János grófot. A munkapárt szabadkőműves tagjai, úgy látszik, kenyértörésre akarják vinni a dolgot még a választójog reformja előtt.

Azt tudják, hogy tovább úgy sem maradhatnak a pártban, mint addig, míg a választójog reformja előkerül. Mert a párt komoly, értékes elemei a kérdésben minden kétséget kizárólag Tisza István körül csoportosulnak. Akkor tehát ugyanis ott kell majd hagyniok a Lloyd termet.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az öszvérfejű.

Ez az anthime Mancepat különös mániában szenvedett: mindig más véleményen volt, mint az, akivel beszélt. A természet sem erkölcsi, sem testi előnyökkel nem áldotta meg s mégis állandóan rámosolygott a szerencse.

Az iskolában azzal mérgeztette tanárait, hogy mindig az ellenkezőjét tette annak, mint amit rendeltek. Ez ismét egy csomó penzumába került, amelyeket azonban nem irt meg, hanem azt az időt, amit ezzel kellett volna eltöltenie, arra fordította, hogy egy mechanikus penzummásolót készített, amelyet később a »francia tanulók tulterhelése ellen alakult demokratikus Ligá«-nak adott el. Tizennyolc éves korában gyakornok volt a közjegyző mellett.

Egy napon egy testamentumot kapott láttatás végett, amelynek értelmében az örökösök mindenét bizonyos Fehér urnak, egy unokafivérének akarta hagyni.

Az ellentmondás szelleme arra készítette Anthime-et, hogy Fehér név helyett a »Fekete«

nevet használja a szöveg megfogalmazásában. Mikor a baldokló elolvasta a fogalmazványt megrendült. Tényleg volt egy »Fekete« nevű rokona, akit meg akart rövidíteni »Fehér« miatt. Isten ujját látta a dologban és szó nélkül aláírta a végrendeletet a Fekete javára. Ez aki váratlanul jutott három millióhoz, megtudta annak történetét, természetesen azonnal 100.000 frankot ajándékozott Anthimenak hálából.

Sokkal komolyabb volt a dolog, mialatt katonáskodnia kellett.

Miután többször volt kurtavasra és elzárásra ítélve, végül engedtlenség miatt Afrikába küldték egy zászlóaljjal. De itt is az ő rettenetes jelleme révén szerencsét csinált. A zavarzó kabilok ellen szerveztek egy expedíciót. Néhány ember kíséretében őt arra küldték ki, hogy az ellenség hadállását tanulmányozza.

A hegyek között a parancsnok embereit szétszórta és az öszvérfejűnek azt a parancsot adta, hogy egy bizonyos keskeny ösvényt keressen, mert bizonynyal arra vannak a kabilok. Ez az ösvény jobbra volt. De amint a parancsnok hátat fordított, az öszvérfejű megfordult és átcsapott balra.

Száz lépésnyire onnan már meglátta az ellenséget, aki erről az oldalról akart támadást intézni a franciák ellen. Futni kezdett, alarmot

adott s megmentette az expedíciót egy kellemetlen meglepetéstől. Ezért megdicsérték, kitüntették, medáliát kapott s visszahelyezték a régi zászlóaljhoz egy rangfokozattal magasabbra.

Szülei azt akarták, hogy Fanchon Noemie kisasszonyt vegye nőül, ezt a kedves és szerény, jó háziasszonynak való leányt. De ő Rodache Eugéniát választotta élettársul, akinek jelleme is sok kívánni valót hagyott hátra.

Egy hónappal később egy amerikai nagybácsi jókora vagyonot hagyott hátra Rodache Eugéniának és az öszvérnek ezentul anyagilag kitűnő dolga lett!

Egy esős és hideg estén, miután a felesége a lelkére kötötte, hogy meleg kabátot vegyen magára, öszvérfejű csak azért is otthon hagyta esőköpenyegét és esernyőjét s tüdőgyuladást kapott. Az orvos orvosságot rendelt neki, amelyeket ő nem vett be s eltöltötte a pálinkaivástól, amihez nagy hajlama volt. Még akkor este két abszintot és egy pohár vermutot ivott meg és részeg álomba merült utána. Mikor később az orvos megérkezett, már fenjára találta betegét. Örömeben kezét dörzsölte:

— Lássr, ime orvosságaim hatása. Tudtam jól, hogy ez a betegség nem fog ellenállni nekik!

Április 8-án nyílt meg

Kálmán és Kálmán

Egész éjjel francia és magyar konyha.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

Erdélyi Borozója

Kitűnő erdélyi

Szolid és előzékeny kiszolgálás. 285

Fővárosi mintára,
 pazar eleganciával
 berendezve! ■ ■

borkülönlegességek.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

Azért felakarják addig használni az időt, hogy radikális eszméiknek a pártban érvényt szerezzenek, — vagy pedig elő akarják készíteni a pártból való kiválásukat s ehhez szükségük van egy kis görögtüzes felvonulásra.

Zichy minisztert olyannak ismeri az ország, aki nem szokott megijedni a maga árnyékától. A szabadkőművesek terrorizálását régóta ismeri s ez nem fogja őt visszatartani attól, hogy lelkiismerete és legjobb meggyőződése szerint vezesse, irányítsa tovább az ország legfontosabb ügyét: a kulturát.

Achim utóda. A törvény szerint a képviselőház elnökétől leérkező átirattól számított harminc napon belül le kell folyni a választásnak. Ez az átirat ma megérkezett Csabára és a választást eddigi tervek szerint *junius tizenkettedikére* írja ki a központi választmány. Jelöltek eddig még csak önjelöltek vannak. Achim pártja még egyáltalán nem egyezett meg senkinek a személyében. Vasárnap a parasztpárt nagygyűlést tart, amelyen megújítják a tisztikart. Újra választják a pártelnököt és a népegylet elnökét. Ezenkívül egy négyszáz főnyi választmányt választanak, amelynek feladata lesz majd, hogy a párt jelöltjének személyében megállapodjék. Egyelőre még teljesen bizonytalan, ki lesz az. A parasztpárt jelöltjén kívül föllép okvetlenül *Urszinyi*, Justh-párti programmal és jelöltet állít mindegyiknek a munkapárt is, úgy hogy esetleg még pótválasztásra kerül a dolog és az izgalom nagy lesz ezen a választáson.

— Nem igaz — mormogta az ösvérfejű. Es ezzel visszafeküdt és egyuttal kijelentette, hogy nagyon rosszul érzi magát. Oda-rendelte a közjegyzőt a beteg ágyához és minden rokonát. Ah, igazán azt állította az az orvos, hogy ő meggyógyult! Nos, ő bizony megcsinálja a végrendeletét.

Családja tagjait egymásután fogadta s mind-egyiket megkérdezte, mit hagyjon neki, mert szeretné kívánságukat teljesíteni. Mikor a rokon kiment, éppen ellenkezőjét mondta tolba az írásra kész jegyzőnek, hagyatéki tárgyai közül. Utoljára hagyta a feleségét.

De az asszony nagyon előrelátó volt, hiszen jól ismerte a férjét, a kinek szeszélyeit annyi ideig tűrte. Így hát, mikor gunyos hangján azt mondta neki a beteg, hogy azt szeretné, ha meg lenne elégedve hagyatékával, félbeszakította s a legkeményebb hangján rákiáltott:

— Semmit sem akarok tőled, csak a mit a törvény megállapít, kétségbe ejtene, ha egyetlen fillért is ajándékoznál nekem abból, a vagyonrészből, a mivel házassági szerződésünk értelmében rendelkezell!

Ösvérfejű, természetesen, miután kiment, őt tette meg általános örökösévé s minden előbb tollbamondott végrendeletét meg-másította.

Egy órával ezután az orvos jól megvizsgálta még egyszer s elégedetten jelentette ki, hogy máris jobban van s még legalább husz esztendeig fog ilyen pompás testalkattal élni. Ösvérfejű hallotta ezt a diagnózist és sietett agonizálni és meghalt.

Octave Pradels.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 19.

Návay Lajos alelnök negyed 11 órakor megnyitja az ülést.

Bejeleni az Országgyűlési Értesítőben a tegnapi ülés jegyzeteiben hibát ejtettek a gyorsírók; az értesítő feljegyzése szerint az elnök bezárta a vitát, holott ez nem történt meg.

Napirenden:

a kereskedelemügyi tárca

költségvetésének általános tárgyalása.

Batthyány Tivadar gróf: A vasuti költségek tételénél helyesli azt az eszmét, hogy a kereskedelemügyi miniszterium ketté választás-sék. A pályaudvarok reformálására szorulnak; arra kell törekedni, hogy a személypályaudvarok lehetőleg a város belsejébe. A Keleti pályaudvart nagyobbítani szükséges. A budapesti-szerajevói vasuti vonal kiépítését sürgeti. A költségvetést nem fogadja el.

Neugeboren Emil: Nagyszében vasuti forgalmának mizériáit panaszolja. Az alvinci-vöröstoronyi vonal elsőrangusítását kívánja. A tételt elfogadja.

Elnök a vitát bezárja.

Lukács László ideiglenesen megbízott kereskedelemügyi miniszter: Először Neugeboren felszólalására reflektál. A nagyszében-kiskapusi vonal tökéletlenségét elismeri és ígéretet tesz, hogy javítani igyekszik. A kereskedelemügyi miniszterium kettéválasztása első tekintetre kívánatosnak mutatkozik, azonban a behatóbb vizsgálat meggyőző arról, hogy a különválásnak hátrányai is vannak. Nem akarja ezzel azt kijelenteni, hogy a kettéválasztás ellen tiltakozik, hanem csak szándéka az érem másik oldalára is rámutatni. A pályaudvarok reformjára ígéretet tesz. A költségvetést elfogadásra ajánlja.

Elnök öt perces szünetet rendel el.

Szünet után

a vallás- és közoktatásügyi tárca

költségvetésének általános tárgyalása kerül sorra.

Kamerer Ernő előadó a közoktatásügyi fontosságát hangoztatja állami életünk szempontjából s kiemeli a közoktatás az egyetlen ügy, amelynek anyagi betektetései nem járnak anyagi haszonnal.

Zichy János felhasználja az alkalmat, hogy megismertesse az ő politikai elveit. Főcélja a magyarság supremáciáját minden tekintetben megvédeni, s ezalatt első sorban magyar és keresztény kulturát teremteni. Az idegenajkuakal minden tekintetben méltányosság álláspontjára fog helyezkedni. Az új egyetemre vonatkozólag kijelenti, hogy fő elve annak államivá tétele. Legközelebb abban a helyzetben lesz, hogy a város dolgában is nyilatkozhatik. Az egyetem elhelyezésénél nem a városok áldozatkészségét fogja tekinteni, hanem azt, hogy az egyetem megfelelő körbe jussou. A középiskolákban el fogja rendelni az osztályozás szigorítását. A népiskolák szaporításához állását köti. A felekezeti békét minden rendelkezésére álló eszközzel meg fogja védeni. A katolikus autonómia betervezésére türelmet kér. Sajnálatlalt látja, hogy újabb olyan irányzat kezd tért hódítani, ami tagad mindent. Ez ellen szintén küzdeni fog. Kéri a Ház támogatását. Hosszantartó éljenzéssel fogadták a miniszter beszédét.

Lévay Mihály felszólalása után az ülés fél 3 órakor véget ért.

Politikai hírek.

A véderő reform. Az uralkodó beleegyezését adta abba, hogy a véderőreform és katonai bünvádi perrendtartást a miniszterelnök a Ház elé terjessze E szerint a javaslat hétfőn kerül a képviselőház elé.

A honvédelmi miniszter a királynál. Félhivatalosan jelentik: *Hazai* Samu honvédelmi miniszter ma délelőtt fél 10 órakor automobilon a királyi várkastélyba érkezett. A honvédelmi miniszter 10 órakor különkihallgatáson jelent meg a királynál. Előterjesztése közel egy óra hosszat tartott.

Az első Dreadnought. A *Viribus Unitis* hajóóriás vízrebocsátási ünnepe június 24-én lesz. A király rendelte így s az is több mint bizonyos, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökös fogja képviselni az uralkodót az első Dreadnought vízrebocsátásakor. Triesztben nagy készülődéseket tesznek a vendégek fogadására. Nincs többé szállás az ottani hotelokban és a tengerészeti hatóság kénytelen volt az osztrák Lloydtól és az Austro Americana társaságtól két nagy gőzöst bérelni, hogy az érkező notabilitásokat egy éjszakára elhelyezhesse. Az osztrák urakháza tagjainak legnagyobb része elmegy az ünnepre, de a képviselők még nem, mert akkor még nem lesz együtt az új Reichsrath az általános választások után. A magyar képviselők is tömegesen készülnek a vízrebocsátásra.

Péter király utazása. Péter szerb király tegnap délután 4 órakor Budapestre érkezett. A szerb király 10 perces tartózkodás után tovább utazott Páris felé.

Milyen lesz a magyar honvédtüzérség? A katonai javaslatok egyik legnevezetesebb reformja a magyar honvédtüzérség szervezése. Bécsből erről a következőket jelentik: Hat honvédtüzérsztyalt fognak felállítani, ezekből öt magyar lesz, egy pedig horvát. A honvédtüzérség egyenruhái hasonlóak lesznek a negyvennyolcas honvédek ruháihoz: barna, zsinóros dolmány, álló gallérral, vörös hajtókával, fekete lófarkos csákó a magyar címerrel, a gombokon ugyanazon jelvényvel, mint a közös hadsereg tüzérségénél, vagyis keresztetett ágyuk, felettök golyókból alakított piramis. A honvédtüzérség felett a honvédtüzérségi felügyelő fog állani, s ezt az állást egy magyar származású tüzérségi dandárparancsnokkal fogják betölteni.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
és úri divatcikkben megérkeztek
REICHARD áruháza

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér
: : Kishidőnél 9 éve vezetett : :

vászon és fehérnemű üzletemet

folyó évi február 1-től a tuiságos házbéremelés miatt a Bémer-téri gyógyszer-tár mellé, a volt Hegedűs János-féle üzlet-helyiségbe helyeztem át.

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részemről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayr Pál
Nagyvárad, Bémer-tér.

A miklólázuri rejtélyes bűnpör.

Rablással vádolt jegyző az esküdtek előtt.

Tegnap reggel 8 órakor kezdődött meg az országos szenzációt keltett miklólázuri bűnpör tárgyalása az esküdtszék előtt. *Popeszkú Aurél* Miklólázuri jegyző és a kocsis *Trippon György* ül a vádlottak padján. Rablással, betöréssel lopással vannak vádolva, azonkívül a jegyző okirathamisítással is.

Maga a bűntény ismeretes mindenki előtt. Ezelőtt két évvel történt, hogy *Miklólázuron* egy éjjel három betöréssel lopás is történt és minden körülmény arra mutat, hogy a három helyen ugyanazok a rejtélyes betörők jártak. Legfontosabb volt a *Newman* József korcsmáros házába történt betörés, ahol 3 álarcos lepedőbe burkolt alak fejszével, fegyverrel felszerelve megtámadta a házbelieket, meg is sebesítették a korcsmárost, vagy 30 korona készpénzt, és sok más apróságot vittek magukkal. A korcsmáros felesége a dulakodás alatt székkel támadt a betörőkre, úgy, hogy kettőnek az álarca leesett és ő ezekben a jegyzőre és a kocsisára ismert.

Kivülők vizsgálati fogságba helyezték *Dobos* János tanitót és *Neumanék* nevelőnőjét is, azonban e két utóbbiról kiderült, hogy nem részesek a bűntényben és így ellenük az eljárást beszüntették.

A tárgyalás.

8 órakor nyitotta meg a tárgyalást *Korn* Lajos dr.; szavazóbírák voltak *Szentlélek* Kálmán és *Kállai* Salamon. A vádat dr. *Kármán* Elemér, a védelmet pedig dr. *Poyvár* Szevér és dr. *Zigre* Miklós ügyvédek látják el.

Előbb megalakították az esküdtszékét, majd pedig *Kállai* Salamon felolvasta a vádiratot. *Popeszkú* Aurél egy rablással, két rendbeli lopással és egy okirathamisítással van vádolva.

Popeszkú kihallgatása.

Elővezetik az elsőrendű vádlottat, a miklólázuri jegyzőt. Alacsony ember, kissé idegesen jár, halk hangon, de bátran felel a kérdésekre, kissé romános hangsúlylyal. Úgyeszen védekezik, mindössze egyszer kerül ellenmondásba.

Az általános kérdések után, kérdi az elnök: — Bűnsnek érzi magát?

Vádlott: Nem érzem magam bűnsnek.

Majd elmondja az életrajzát. Jogi pályát végzett, először ügyvédnek készült, de közben jött apja halála és azután félbehagyta tanulmányait és jegyzőnek ment. Miklólázuron született, ott is élt, kivéve tanulmányainak idejét. 1904-ben választották meg jegyzőnek.

Először elbukott a választáson *Rózsa* Gyulával szemben, aki egy év múlva lemondott, s akkor egyhangulag megválasztották.

A Neuman-család.

Az elnök kérdésére, hogy milyen viszonyban voltak *Neumanékkal*, kijelenti, hogy apja eleinte jó viszonyban volt velük, később ezek áskálódni kezdtek ellenük, mindég csak sutyomba dolgoztak. Apja ellen az áskálódásaik miatt fegyelmet is indítottak, aki emiatt lemondott a jegyzőségről.

Ő maga nem sokat törődött velük.

Elnök: Nem lehettek rossz viszonyban, mert hisz *Neuman* kölcsön is adott nekik nagyobb összegeket, úgy hogy körülbelül 1000 koronával tartoztak neki.

Erre *Popeszkú* kijelenti, hogy nem azért

kaptak ők kölcsön, mert nagyon jól voltak együtt, hanem mert *Neuman* tartott tőle, mint jegyzőtől. Es itt egész kis előadást tartott *Popeszkú* Aurél, hogy hogyan lehet a jegyzőnek a hivatalos hatalommal visszaelni...

Elnök: Miért járt egyidőben oly gyakran *Neumanéknál*:

Vádlott: Egy nevelő volt náluk, akivel jó ismeretségben voltam. Mikor ez elment, ritkábban jártam oda.

Azután előadja, hogy a jegyzői irodának a községtől az országuttra való helyezése miatt is haragudott rá *Neuman*, mert neki érdeke volt, hogy a jegyzői iroda a korcsma közelében legyen.

A 13—14 re virradó éjszaka

előadására került a sor.

Délután *Dobos* tanítóval, aki aznap jött hozzá vendégül és *Zách* Mihály postamesterrel *Neumannál* voltak, ahol a belső szobában söröztek, 9 üveg sört ittak meg. Este hazatértek, sokáig fenn voltak, majd lefeküdtek, ő az öcsével egy szobában aludt. Az öcséje költötte fel, nagy lármát hallott, magára kapta szürke nadrágját, kiment és akkor hallotta, hogy *Kreinikot*, — aki nála volt alkalmazásban — meglőtték, az irodában, ahol *Anicza* Péterrel aludt.

Körölnéztek, nyomokat keresni, de az eső is zuhogni kezdett és sehol semmi bűnjelt nem találtak. Akkor visszamentek a házba. Később jött hozzájuk *Simonyi* és *Révy*, akikhez az éjszaka betörték.

A bűnjel gyanánt felemutatott fejszéről tagadja, hogy az övé volna. Kora reggel látta *Neumanék* kocsiját.

Elnök: Es akkor a kérdésére, hogy ott is cigányok jártak, ők azt felelték:

— Majd meglátjuk micsoda cigányok voltak ott.

Vádlott erre nem emlékszik!

Reggel azután a vádlott további előadása szerint — hozzájött *Zách* és a bíró, akik mondták neki, hogy baj van. *Neumanék* őt gyanúsították.

Ő elment hozzájuk, hogy személyesen hallja a vádakot. Itt *Neumanné* szemébe vágta, hogy gazember, rabió!

Reggel bejött *Váradra*, szerződések megkötése miatt és hogy az ügyészségnél személyesen feljelentést tegyen. Ezt azonban nem tette meg ügyvédje tanácsára.

Az elnök azután elébe tartja, hogy ellenmondásba került önmagával, egyszer azt vallotta, hogy *Neumanné* szavaira szótlanul kiment, a vizsgálóbíró előtt pedig, hogy tiltakozott ellene.

Popeszkú kijelenti, hogy a vizsgálóbíró nem vette helyesen jegyzőkönyvbe a vallomását.

Elnök erélyesen visszautasítja a gyanúsításokat.

Elnök: Oka volt rá, hogy betörjön, hogy az adós cédulákat elvigye *Neumannól*!

Vádlott: Azt sem tudtam, hol állanak.

Elnök: *Neumanné* megismerte magát és kocsiját, mikor a székkel mindkettőjüket meglötte és az álarcuk leesett.

Vádlott tagadja, hogy ő lett volna. Az acetylén lámpát pedig, melyet *Neumanné* szintén telismert, már régen nem használta.

Az okirathamisításra vonatkozólag szintén tagadólag felel.

Most következett a másodrendű vádlott

Trippon György

kocsis kihallgatása.

Gyermekkora óta *Popeszkúéknál* volt alkalmazásban, jelenleg mint kocsis.

Akkor éjjel nem volt *Popeszkúéknál*, a feleségénél aludt, mert másnap *Cséklyére* akart menni a lovait eladni. Az éjszaka többször kiment, de nem volt sehol, csak azt nézte meg, milyen idő van. A felesége is csak ennek a zaját hallotta.

A vérvonatok az orrávéréből erednek. A horzsolás pedig, melyet rajta észleltek különféle tárgyak emelésétől vannak.

Most *Kármán* ügyész terjeszti elő indítványát a büntett helye gipszmodelljének a tárgyaláson való alkalmazására.

Poyvár ügyvéd terjeszti elő a védelem indítványát, mely szerint több tanut kér kihallgatni arra vonatkozólag, hogy *Neumanék*, különösen *Neumanné* mennyire haragudtak *Popeszkúra*, *Neumanné* különösen szeret másokat gyanúsítani és ezt fegyelmi felelősségének teljes tudatában mondja, hogy a védőknek nem engedték meg a védenekkel való szabad érintkezést, erre nézve kéri dr. *Medvigy* Gábor kihallgatását.

Az elnök a tárgyalás folytatását délutánra halasztotta.

Délután.

Az ügyész válasza után a bíróság több tanu kihallgatását rendelte el. A védők a modell megtekintése után beleegyeznek abba, hogy az a tényállás megismerésének elősegítésére szemléltető eszköz gyanánt szerepeljen. De bizonyító eszköznek nem fogadják el.

Igy azután már a délutáni tárgyaláson ott volt *Neumanék* korcsmájának úgyeszen elkészített kis gipszmodellje.

A délutáni tárgyalásnak más fontosabb mozzanata nem volt.

UJDONSÁGOK.

* **Fáklyásmenet és szerená a püspöknek.** Tíz nap választ el bennünket gróf *Széchenyi* Miklós püspök installációjától; a város közönsége várva-várja új püspökét, kinek jövetelét annyi szép és jó hír előzi meg. Megirtuk már, hogy az ünnepélyes installáció előestéjén, május 29-én a város polgársága impozáns fáklyásmenettel vonul a rezidencia elé. A fáklyásmenet tárgyában tegnap elértekezlet volt, melynek folyamánaként legközelebb megemeltük a menet nagy rendezőbizottsága. A fáklyásmenet felvonulása után dr. *Hoványi* Géza, Nagyvárad város képviselője mond üdvözlő beszédet, az ez alkalomra összeállított, száz tagból álló dalárda pedig énekszámokat ad elő. A dalárda tegnap tartott próbát *Belesnay* Antal karnagy vezetése alatt s már a próbából kitűnt, hogy az ének hatása megkapóan impozáns lesz. Általában új püspökünk fogadtatása mindenben méltó kifejezése lesz annak a hódolatnak, tiszteletnek és szeretetnek, melylyel iránta a város és az egész egyházmegye viseltetik.

* **A képkialításról.** A Fekete Sasban megnyitott képkialításnak a tegnapi nap folyamán igen szép számú látogatója volt. A látogatók között láttuk *Bölczy* József országgyűlési kép-

viselőt, aki igen meleg érdeklődést tanúsított a képek iránt. Képeket vettek Waldmann Béla építész, Szenes Fülöp és Fodor Bertalan. A kiállításán több kép megvétele iránt folyik a tárgyalás.

* **A pápa állapota.** A római Tribuna jelenti: A pápa egészségi állapota kielégítő. Köszvényrohamai szűnőben vannak és a pápa napokint reggel elhagyja magánlakosztályát és a könyvtárteremben tanácskozást folytat a prelátusokkal. — Egy másik római távirat jelenti: A pápa György angol király koronázására *Granito di Belmonte* volt bécsi nunciának, miat rendkívüli követnek vezetésével rendkívüli missziót küld Londonba.

* **Dicsőfi visszalépett.** Balthazárral szemben a Dicsőfi pártja is szervezkedett, tegnap azonban az egyházkerület állásfoglalása után a választási harc felvétele kétségesnek, sőt bizonytalannak látszott, ezért Dicsőfi József kijelentette hívei előtt, hogy a *jeiöltsegtől visszalép.* Ezt az elhatározást közölte gróf Dégenfeld József főgondnokkal, aki ennek megfelelően már intézkedéseket is tett.

* **Halálozások.** Részvétel vettük a következő gyászjelentéseket:

Flander Sámuelné szül. *Cservenka* Mária folyó hó 19-én délelőtt 9 órakor hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 56 ik, boldog házasságának 40 ik évében elhunyt. A megboldogult földi maradványai folyó hó 21-én, délután 5 órakor fognak Uri-utca 50. sz. háznál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetői és az olaszii temetőben lévő családi soroltba örök nyugalomra tételni. Az engesztelő szent miseáldozat pedig f. hó 22-én délelőtt 7 órakor fog a várad-olaszii róm. kath. plebánia templomban az Egek Urának bemutatni. Mely végtisztségtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősi tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1911. évi május hó 19-én. Aldás és béke poraira! Plander Sámuel, mint férj. nevelt leánya Kiss Margit és férje Bumbera István, gyermekei: Imre és Margit, özv. Cservenka Antalné szül. Kováts Mária, Plander János és neje sógor és sógorok, Cservenka Etelka és férje Szőke András, Cservenka József és neje Szalay Mariska, Cservenka Géza és neje Bródy Piroška, Cservenka Paula és férje Mosuly György és gyermekeik, özv. Demuth Istvánné és Demuth Mária rokonai.

Nemes *Mattanovich* Antal községi jegyző özvegye, szül. *Karácsonyi* Rozália Csorváson május hó 18-án reggel fél 7 órakor élete 92 ik, gyászos özvegye 37-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvétele után végelgyengülésben csendesen elszenderült. *Szirtes* Antal csorvási lelkész az elhunytban nagyanyját gyászolja.

* **Juhász Elemér fegyelmi ügye.** A dragonyosdi körjegyző fegyelmi ügye már régóta foglalkoztatja a közigazgatást, sőt legutóbb a belügyminiszternek is dolgot adott a harmadfoku határozat meghozatala által. *Juhász* Elemér az alispán a leszigorubb büntetéssel sújtotta, amennyiben felfüggesztette állásától. A közigazgatási bizottság az első foku ítéletet megváltoztatta és Juhászt ezer korona pénzbüntetésre ítélte. Juhász ezt az ítéletet is megfélebbezte a belügyminiszterhez. Amíg az ügy húzódtott, Juhász nem kapta fizetését és bizony a fegyelmi ügyek lassau menete őt is kihozta békés hangulatából s nem egyszer ideges, sőt durva hangu beadványt intézett a vármegyéhez ügyeinek elintézésé végett. A beadványok természetesen felkerültek a belügyminiszterhez, ahonnan most érkezett le a hatalmas aktahalmazzá nőtt ügy. A miniszter az 1000 koronás büntetést hagyta jóvá, azonban kijelentette, hogy e magas pénz-

büntetést nem a cselekmények súlyossága tette szükségessé, hanem a beadványaiban felelőssévalóival szemben használt durva kifakadások és sértő kifejezések. Azt is megjegyzi a miniszter, hogy a jövőben újabb fegyelmi vétség esetén a felfüggesztést fogja alkalmazni a körjegyzővel szemben.

* **Nem nézhetik az állati hullák elszállítását.** A nagyvárad thermokémiai intézet körlevelet intézett minden község előljáróságához, melyben fölkeri azokat, hogy a község területén elhullott állatokról az elhulláskor azonnal tegyenek az intézethez jelentést s erre a hullákat elfogják szállítani. A csekei járásban egy-két község kivételével mind aláírta az erre vonatkozó szerződéseket. A szerződést megtagadó községek között szerepel Szpinus községe, mely azzal indokolja az aláírás megtagadását, hogy nem szereti nézni a hullák elhurcolását. Szombatság községe pedig azért nem akarja a szerződést aláírni, mert a lakosság fél az újabb pótdától, melyből most is bőségesen kijutott a községnek az iskola építése miatt.

* **A Kálvária utca rendezése.** Tegnap dr. *Szilágyi Géza* ügyvéd harminc kálvária-utcai lakos nevében kérelmet intézett a városi tanácshoz, amelyben a jelenlegi vasuti átjáró helyett építendő új híd szerkezetet sügérik. A beadványban arra kéri a tanácsot, miszerint hasson oda, hogy az ujonnan épülő vasuti átjárót ne téglából, hanem vasból készítsék és pedig oly formán, hogy az a jelenleginél sokkal bővebb legyen és hogy az utca fejlődését és forgalmát minden tekintetben kielégítse.

* **Gyujtogató fekete kéz** Titokzatos eset tartja izgalomban a csobánhidi gazdaság alkalmazottait. A csobánhidi uradalom jelenlegi bérlője *Sternthál* Arthur ugyanis pár nappal ezelőtt névtelen levelet kapott, melynek írója megfenyegeti a bérlőt, hogy ha el nem küldi az uradalomból *Szkicsákot*, akkor fel fogják perzsélni az egész takarmányát. *Szkicsák* Sternthál legmegbízhatóbb embere. A fenyegető levelet a bérlő a csendőrségnek adta át, de különösebb jelentőséget nem tulajdonított neki, hanem csak éretlen fenyegetésnek tulajdonították az egész dolgot. Mindazon által őrizet alá vették az egész pusztát. A bérlő tegnapelőtt ismét névtelen levelet kapott, melynek még fenyegetőbb a hangja és most már nemcsak a takarmány pusztítását helyezte kilátásba az illető, hanem kijelenti, hogy még a házait is felperzsélni. A levelet ismét a csendőrségnek adták ki, az épületeket pedig még szigorubb őrizet alá vették. Hiába való volt minden őrizet, tegnap éjjel a gazdaságban meggyulladt a leghatalmasabb kazal s a tűz oly rohamosan terjedt, hogy mentésre gondolni sem lehetett. A csendőrség eddig már több olyan levelet talált, melyeknek írása egyezik a fenyegető levelek bettivel. Eddig abban a meggyőződésben vannak a csendőrök, hogy a gyujtogató valamelyik báres lehet, aki *Szkicsák* helyére vágyik.

* **Elgázolta a villamos.** Tegnap délután fél 2 órakor a Kert-utca közelében az 1. sz. villamos kocsi *Tatai* Ferenc villamos váltóőrt elgázolta, bal lábát teljesen összeroncsolta. *Tatai* Ferenc 15 éves kisváltóór délben 12 órakor hagyta abba a szolgálatát s kiment a Rhédey-kertbe aludni. Délután egy órakor újra elkeltett foglalnia helyét a Kert-utca sarkán s mivel később ébredt fel, az épen arra haladó kocsi akart felugrani. Az ugrás nem sikerült s oly szerencsétlenül esett a sinek közé, hogy bal lábszárát a villamos kocsi kereke teljesen összeroncsolta. A helyszínen megjelent *Kérchy*

Péter vizsgálóbíró, *Sztancsics* kir. ügyész, *János* r. alkaptány és *Schlögl* rendőrtiszt. *Tatai* maga beismeri, hogy balesetének oka vigyázatlansága volt. Súlyos sérülésével a mentők a biharmegyei közokórházba szállították, sok vérvesztesség következtében sérülése életveszélyes.

* **Elégott aviatikus.** *Pierre-Marie* aviatikus Dupuy hadaagygyal *Rheimsban* 3 napokban felszállott, de egy szélroham felborította a repülőgépet, miközben a benzín meggyulladt s a készülék is, Dupuy is teljesen szénné égett. *Pierre-Marie* is súlyos égési sebeket kapott, úgy hogy másnap belehalt sérüléseibe.

* **Véres sorozás Élesden.** Élesden tegnap kezdtek meg a sorozásokat. A sorozás rendben indult meg, de délfelé valóságos legényháborúnak lett az előidézője. Délben ugyanis a mezőtelki és a kőaljai legények az utcán valami miatt összeszólkoltak. Az összeszólkolásból pár perc alatt véres verekedés keletkezett, melyben ugyancsak működött a bicska és a bot. A legények közül már többen fektüdtek véres tejjel a földön, mikor megjelent a csendőrség és a két tábort szétválasztotta. A verekedés ügyében megindult a vizsgálat.

* **Nem kell a telefon.** Dancsháza község képviselőtestülete határozatiag mondta ki, hogy tekintettel a posta és távirat igazgatóság ama rendeletére, mely szerint a község házában lévő hivatalos telefont a község lakosai nem használhatják, szereljék azt le. A képviselőtestület szerint hivatalos beszélgetés egy évben alig van egy kettő, ezért nem érdem es évi 144 koronát fizetni. A postaigazgatóság a község határozatát nem fogadatosította, hanem felkérte az alispánt, hogy okassa ki a képviselőtestületet, miszerint a lakosság is használhatja a telefont, ha a megfelelő díjakat lefizetik.

* **Megégett leány.** Tegnap délben *Forkoláb* István várad-velencei lakosnak *Róza* nevű 12 éves leánykáját súlyos égési sebekkel szállították be az izr. kórházba. Nyomozás adatai szerint megállapította a rendőrség, hogy *Forkoláb* Róza a konyhában tüzet rakott s hogy a tűz jobban égjen, egy petróleumos kannából petróleumot öntött a tüzre, miáltal a kannában lévő petróleum meggyulladt s felrobbant s a kisleány ruháját meggyujtotta. A kis *Róza* rémülten szaladt ki az udvarra, az egyik lakó *Szalatnai* Józsefné egy vizes ponyvát dobott reá. Azonban még így is súlyos égési sebeket szenvedett arcán, mindkét karján s a lábain. Sérülése súlyosabb természetű.

* **Kikergetett apácák.** Franciagradszágban *Monfort*-ban tegnap kellett az orsolyaszüzeknek elhagyniok a kolostort, de nem akartak engedelmesskedni a hatóságuk. Végre is csendőröket rendeltek ki és az apácák csendőrök fedezete mellett, ezernyi néptömegetől kísérvé vonultak ki a kolostorból.

* **E fogott osirkefogó.** Tegnap reggel a Szent-László-téren *Kovács* rendőr-ellenőr egy nagy stíli tyuktolvajt csipett meg ép akkor, midőn a lopott tyukokat árusította. A tyuktolvaj neve *Kaiser* György Frigyes, tolvajnéven *Kovács* Béla cipészsegéd. Saját beismerése szerint ezideig 3 ízben volt büntetve. A rendőrség büntügyi osztályánál nagyon sokan tettek panaszt, hogy udvarokból ismeretlen tettes lopja a tyukokat. A károsultak közt van *Rimler* Károly polgármester is, kinek zárt tyukkerécséből 16 darab csirkét lopott el *Kaiser*. A veszedelmes tolvaj majdnem minden tyuklopást az ő művének ismer el. A rendőrség letartóztatta s átadja a kir. ügyészségnek.

* **Ongyilkos szobaasszony.** Tegnap délelőtt *Gombos Borbála* szállodai szobaasszony Pál-utca 13 szám alatti lakásán mellbe lőtte magát. Az esetről telefonon értesítették a mentőket, akik az életveszélyesen sérült asszonyt a birminghami kórházba szállították. *Schlögl Adolf* rendőrtiszt kihallgatta az öngyilkost, aki gyógyíthatatlan betegsége miatt akart az életől megválni.

x **Szülők figyelmébe!** Jól tanuló fiúnak a legnagyobb örömet azzal szerzünk, ha egy jó lövő flóbert-puskát veszünk. Hogyha jót és olcsót akarunk venni, úgy azt csak *LADÁNYI JÓZSEF* puska-művesnél Rákóczi-út, Moskovits-palota lehet kapni, mert nem mindegy hogy az csak flóbert legyen, mert a legtöbb szerencsétlenség a rossz és megbízhatatlan fegyverrel történik, ma már olyan egyének is árusítanak fegyvert, akik ahoz nem értenek, mert gramofon, pipa és tollhoz a fegyver nem való. M. kir. löporv. Telefont szám 269.

* **A Püspökfürdő megnyitása.** Szinte örömmel s bizonyos lelkesedéssel vesszük s veszi ki a kezünk mindenki a hírt, hogy megnyitott a Püspökfürdő. A fürdő nemcsak Nagyváradnak, de az egész országnak nagyon kedvelt kirándulási és üdülőhelye. A fürdő vize, mint gyógyviz a legtöbb betegségben gyógyulást idéz elő. Vidéke rendezett, ezalatt azonban korántsem az értendő, hogy a természet szépségei mesterkélt korlátok között nyomorognak, mert a környék hegyeinek, erdőinek, virágainak, mezőinek, kristály partjainak bizarr szépsége épp oly megkapó és fenséges, mert az emberi kéz csak a terjedésétől, a hátrányaitól fosztotta meg a vidéket. Most ez a rohamosan fejlődő fürdő megnyitott. A bérlő Kernáts János az idén a közönség igényeinek kielégítéséről még fokozottabb mérvben fog gondoskodni. Ajánljuk a fürdőt a közönség figyelmébe.

Double-kelme
ujdonságok
FLEGMAN
cégnél, Bémer-tér.

128

x **Néhai főtisztelendő Makutz Ernő** theol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* kiárusítom. Benkő A könyvkeres. Rákóczi-ut 10.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én áthelyezi
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőim-mel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy **a tavaszi és nyári szöveteim**

megérkeztek. Angol és belföldi szöveteiben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyancsak az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik.

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

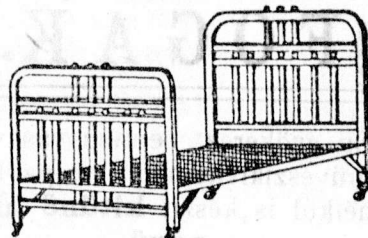
angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

x **Stern a villamos** a javított dr. Just Wolfram égőzet (hisz már más nem is létezik) 20 gyertyától 50 gyertyáig szombat esti fél 7 órától vasárnap délelőtt 10 óráig Korona 250 ért árusítja, nagyobb vételnél engedmény. Elvállal szakmájához tartozó mindennemű villamos világítási, villamos jelző csengő, telefon és villámhárító munkákat a legolcsóbb áron. Bémer-tér. Telefon 556. B

Vas és rezbutor

gyári rakitári

Székrenyő 3 matraccal 19 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 5 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

Tanuló fizetéssel felvétetik.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Salome és Nemere káromkodik. (A Góth pár első vendégfellépte.)

Vasárnap délután: Ripp Van Winkle (Csók Vilma vendégfellépte), este: Karenin Anna. (A Góth-pár vendégfellépte.)

Mihályi Ernő ünnepe. Meleg ünnep-lés színhelye volt tegnap a Szigligeti-színház. A Cigányszerzem előadása közben adták át *Mihályi Ernőnek* azt a babérágat, mellyel Nagyvárad közönsége őt, mint a kedvencver-seny győztesét megtisztelte. Természetes, hogy a kiváló művész az egész este folyamán állandó ünneplések központja volt; folytatása volt ez az ünneplés azoknak az ovációknak, melyekben *Mihályinak* legutóbbi fényes sikerű aradi vendégszereplése alkalmával Arad intelligens közönségétől is része volt. Bizony, minél jobban közeledik az évad vége, annál inkább érezzük, micsoda veszteséget jelent Nagyvárad színházára és zenei életére nézve *Mihályi távo-zása*.

A Góth pár első vendégfellépte. A színházi szezon rohamos lépésekkel közeledik a szezonzáró előadások felé s a zutolásig megtelt nézőtérre pedig, mintha csak a szezon derekán tartanánk, a legszínesebb és legszebb színházi esteket éli át a nagyközönség. Ma este a Góth pár kezd meg osztatlan érdeklődéssel várt vendégfellépteinek sorozatát.

Azután jönnek sorba a művészvilág kitűnő-ségei s a vendégszereplés megkezdését Erdélyi Miklós valóban két illusztris művész fellépésével teszi emlékeztetéssel: *Góth Sándor* és *Góthné Kertész Ella* vendégjátékával. *Wilde Oskar* Saloméját választotta a Góth-pár vendégszereplésük első előadásául s városzert: oly nagy érdeklődés nyilvánult meg, hogy a ma esti előadásra jegyek már csak igen mór-sékelt számban kaphatók. A Salomé után került bemutatásra a Nemere káromkodik című bájos bohóság is. Az előadást béreztetésben tartják meg.

Karenin Anna Góthékká! A szezon diadalmas sikerű drámai ujdonsága, a Tolsztoj örökbecsű regényéből készült *Karenin Anna* kerül vasárnap előadásra a Szigligeti színházban. *E. Kovács Mariska* sokáig emlékeztetés, nagy drámai erővel megkonstruált alakítása után a közönség osztatlan érdeklődéssel néz a *Góthné Kertész Ella* alakítása elé, amely a Magyar színházban vitte diadaira *Karenin Annát*. Bérletszűnet folytán a bérlők ma délután négy óráig válthatják meg jegyeiket.

EGYESÜLETEK.

A Csarnok közgyűlése.

A Nagyvárad *Kereskedelmi Csarnok* ez évi június 11-dik napján, délután 3 órakor tartja saját helyiségében 42-ik rendes évi közgyűlést, amelyre ezennel meghívja a társulat rendes tagjait.

A közgyűlés tárgyai:

1. Előki jelentés a választmány 1910. évi működéséről.
2. A társulat 1910. évi zárószámadása.
3. Választások:
 - a) Egy elnök, egy másod elnök, három al-elnök, egy pénztáros és egy házigondnok három évre általános szótöbbséggel való választása;
 - b) nyolc üresedésbe jött választmányi tagsági helynek három évre viszonylagos szótöbbséggel leendő betöltése;
 - c) három számvizsgálónak egy évre való megválasztása.

Minthogy alapszabályaink szerint csak azon rendes tagok bírnak szavazati joggal, akik tagsági járulékaikkal hátrétekben nincsennek, felkérjük hátratékos tagjainkat, hogy tagsági díj-tartozásaikat legkésőbb ez évi június 1-ső napjáig bezárólag pénztárunkba befizetni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. május 16-án.

Reismann Mór,
elnök.

Várad Mór,
jogtanácsos.

Igazságszolgáltatás.

§ **Csöd.** A nagyvárad királyi törvényszék, mint csődbíró *Löwy P. és társa* nagyvárad kereskedő cég és ennek tulajdonosa *Löwy Paula* nagyvárad lakos vagyonára csődöt nyitott. Csődbiztosul *Jakab Mihály* kir. törvényszéki bír. tőmegmondnokul *Millye Gyula*, helyettesül dr. *Reimer Albert* nagyvárad ügyvédek nevezettek ki. A cég hitel-kereskedési követeléseiket 1911. július hó 18-ikáig jelenthetik be a csődbiztos törvényszéki palotában levő hivatalos helyiségében.

§ **Aki a kuruzsót meg akarta öni.** Erdélyes bűnügyet tárgyalt tegnap a debreceni esküdtbíró *Berényi Ferenc*, Hosszupályiba való birtokos felesége szándékos emberölés miatt került a vádló-tak padjára. *Berényiné* a hosszupályi tudós asszonnyal került össze. Messze földön ismerik a Hajduságban és Bihar északi részében *Kocsisné*, aki különféle kuruzslással gyógyít testi és lelki betegeket. *Berényiné* is

hozzáfordult, hogy Zsófi nevű lányát gyógyítsa meg. Besényi Zsófi takaros leány volt s szerelmes lett egy Kovács Imre nevű fiatalemberbe, aki elcsábította és elbagyta. E miatt a leány bánatnak adta magát s egyre sorvadott. Kocsisné vállalkozott arra, hogy kigyógyítja. Ekeken át a legkülönfélébb boszorkányságokkal hitegette a beteg leány anyját s ezen a címen ezrekre menő honoráriumot csalt ki Berényinétől, akit azzal rémitgetett, hogy amennyiben orvoshoz viszi a leányát, a gonosz szellemekkel meg fogja öletni. A mikor ez év február havában Berényinétől újabb összeget akart kicsikarni Kocsisné, nem adott ellenben előve a férje revolverét és kétszer rálőtt, úgy hogy hónapokig nyomta az ágyat. A debreceni törvényszék esküdtbírósa elfogadta a vádlott asszony védekezését, hogy a gonoszlelkű kuruzsló asszonytól csak úgy szabadulnak meg, ha elpusztítják. Berényinét az esküdtek büntetésnek mondták ki a szándékos emberölés kísérletének büntetésében, de egy nemi gátlapították a jogos védelmet is, melyet ki kellett fejtenie a kuruzsló nő praktikájával szemben. Ezért a törvényszék felmentette Berényinét a vád alól.

TANÜGY.

Államsegély az ipariskolák számára. A kereskedelmi miniszter tegnap értesítette az alispánt, hogy a berettyóújfalui tanonc iskola részére 1000 és a nagyszalontai ipariskola részére 1244 korona segélyt adományozott.

TÁVIRATOK.

Mahler Gusztáv temetése.

Bécs, május 19.

(Saját tudósítónktól.) Mahler Gusztáv holtteste még a halottas szobában van. Ma este elviszik Grinzingbe és az ottani kápolnában teszik ravatalra. Temetése vasárnap lesz és a halottat gyermeke mellé fogják temetni. Mahler halála után utolsó kívánságához képest tűt szurtak szívébe. Temetésről még nem történt intézkedés.

A királygyilkos jutalma.

Bégrad, május 19.

(Saját tud.) Szolbrovics Leonid tábornokot, akit Sándor király meggyilkoltatásában való részvétel miatt nyugdíjaztak, Péter király reaktiválta és Párisból való visszaérkezése után főhadsegédévé fogja kinevezni.

Tengerészek sztrájkja.

London, május 19.

A Reuter-ügynökség jelenti Newcastlétől, hogy a tengerészek sztrájkbalépésének kérdése a döntés a döntés felé közeledik. A sztrájk megkezdésének napját május 29-ét említik, de nehéz hivatalos megerősítést kapni. Hajózási körökben az a vélemény uralkodik, hogy legközelebb meg fogják kísérteni fenyegetésük beváltását, a hajóforgalom megbénítását.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

K. B. Sajnálatunkra nem közölhetjük a metrumát igen kevesen tudnák élvezni. Különben van már ez alkalomra ünnepi versünk fővárosi íróktól.

NYILTTÉR.

REISZ MIKSA butorgyára

Nagyvárad,
Rákóczi-út 14.
szám alatt

(„APOLLÓ” mellett).

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával
művészikivitelben szájpádlás
nélkül is készít **kitűnő** hirn-
nevű

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKE

Irta SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

(Folytatás.)

12

Azonban a szép Alicenak mint fentebb említettük, igen jó és éies eszeckéje volt, így nagyon ritkán történt meg, hogy ő valakinek határozott formában kossarat adott volna, mindig voltak ötven-hatan, kik minden alkalommal lesték szép ajakáról a boldogító „igenet.”

Tehát ma Hollódyék bálján is ott ragyogott teljes udvarával s pompás csipke toilettéjével a szép Alice. Mint büszke králynő ült helyen s nagy sötét kék szeméit tekintetét sugárzó arccal pihentette körülötte álló gavallérajain s a közönség többi részén. Hogy mulattak rajta, ha egy-egy megjegyzést tett a szép leány valamelyik jelenlevő hölgy rovására, néha magára a házi kisasszonyra is, ki oly üde, oly szelid s ártatlan volt, mint a szép pünkösdi róza bimbó, mely dus hajában pompázott.

— Nézzé csak Légrády — szólt gavallérajai egyikének — milyen csinos, friss egészséges leányka ez a Margit, olyan ennyivaló kis szobacicus ábrázata van.

Nagy nevetés lett erre a fiatalemberek között.

Ez nem zárta ki persze azon tényt, hogy amint a két leány egy percre később magára maradt Alice erzelegve ne boruljon barátnőjére e szavakkal.

— Ep az imént mondtam aranyos Margitkám az uraknak ott, hogy ma oly tündöklő

zép vagy, oly jól nézel ki elegáns öltözékedben s finom kis orcád s szelid okos szemeid csak úgy ragyognak a jó kedv s szelleműl.

Jaj de kedves vagy hozzám Alice, igazán azt mondtad rólam? No de könnyű neked így nyilatkozni szerény társnődről, mihor a messze mégysz elismert bárkirálynő s legragyogóbb szépség vagy — fejező be őszinte lelkesüléssel szavait Margit csodálattal tekintve Alice rózsás arcára, szép kék szeméire, melyek oly ártatlan tekintetűek voltak, akár egy cse csemő.

Hej, pedig e szép ártatlan baba arc tulajdonosnője, de sok rossz indulattal volt eitelve mindazok iránt, kik nagybecsű „Ena”-jének legkevésbé is utjában állottak, ha valamely terve kiviteléről volt ugyanis szó.

A leányok ezután karöltve tértek vissza a vendégek közé

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gyapjувásár Miskoccon Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a miskolci XIX. évi gyapju vásár beraktározással egybekötve tolyó 1911. évi június hó 14-én tartatik meg a »Miskolci Hitelintézet» áru és termény raktáraiban. Nagyvárad 1911. május hó 9-én. A nagyvárad ker. kereskedelmi és iparkamara, Huzella Gyula, kir. ker. sk. tan. elnök. dr. Sarkadi Lajos titkár.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy jó hírnévnek örvendő péküzletemet cukrászdai sütemények készítésével kibővítve, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy mindennemű tiszta teavajból készült vajás sütemények, továbbá torták, piskóták, Perfék, fagylaltok és mind e szakmába vágó cikkek nálam naponta frissen állanak a n. é. közönség rendelkezésére. Megrendelések pontosan azonnal teljesíttetnek és házhoz küldetnek. Tisztelettel:

Deutsch Benjámín,

Főüzlet: Szacsvay-utca 41 szám.

Fióküzletek: Szent László-tér Rimanóczy-ház.
Szent János-utca 4. szám, Rákóczi- (Fő)-utca
22. Középegyház.

Telefon szám 39.

27

2308—1911. éln.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a városi árvaszékhöz ujonnan szervezett árvaszéki ülnöki-, valamint az elhalálozás következtében megüresedett árvaszéki elnök helyettes ülnöki állásoknak választás-utjára leendő betöltését a folyó évi június hó 8-án megtartandó rendes közgyűlés napirendjére tűzvé ki, felhívom mindazokat, akik ezen évi 3100 korona fizetés és 700 korona lakbérrel javadalmazott árvaszéki ülnöki, — illetve az évi 3600 korona fizetés és 700 korona lakbérrel javadalmazott árvaszéki elnök helyettes ülnöki, valamint az ezen állások betöltése folytán esetleg megüresedő többi állásokat elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket Nagyvárad thjt. város főispánjához mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve hivatalomnál (Városháza I em. 4. sz.) tolyó évi június hó 3-án délután fél 2 óráig annál is inkább adják be, mivel a kellően fel nem szerelt vagy elkésztetlen beadott pályázatok figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1911. május hó 18.

Bordé Ferenc,
polgármester h.

304

2309—1911 eln. sz.

Pályázati hirdetés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a nyugdíjazás következtében megüresedett fő pénztári ellenőri állásnak választás tárgyában leendő betöltését a f. évi június hó 8-án megtartandó rendes havi közgyűlés napirendjére tűzvé ki, felhívom mindazokat, akik ezen évi 2600 kor. fizetés és 600 kor. lakbérrel javada mazott fő pénztári ellenőri állást, valamint az ennek betöltésére folytatni esetleg megüresedő többi állásokat elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket Nagyvárad thj. város főispánjához, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve hivatalomnál (Váro háza I. em. 4. sz.) f. évi június hó 3-án d. u. fél 2 óráig annál is inkább adják be, mert a később fel nem szerelt vagy elkésztetlen beadott pályázatok figyelembe vételre nem fognak.

Nagyvárad, 1911 május hó 18

Bordé Ferenc,
polgármester h.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi takarékpénztár részvénytársaság Nagyvárad.

Felhívás elővételi jog gyakorlására.

Folyó év május hó 4-én megtartott közgyűlésen hozott határozattal a Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank és a Központi takarékpénztár r. t. »Egyesült Biharmegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár r. t.« cég alatt fuzionált; ugyan-ezen közgyűlés 8000 drb 400 korona n. é. új részvény kibocsátásával intézetünk alaptőkéjének 5.600.000 koronáról

Nyolc millió nyolcszáz ezer koronára leendő felemelését

határozta el.

Ezen 8000 drb új részvényből 1000 drb a Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank részvényesei részére 470 korona árban fix átengedtetett, míg a többi 7000 drb részvény átvételére az Egyesült Biharmegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár r. t. részvényeseinek biztosított az elővételi jog, minden 2 drb Egyesült Biharmegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár r. t. részvény után egy drb új részvényre a közgyűlés által megállapított 470 korona árban.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre **elővételi jogukat bezárólag folyó év május hó 31-ig gyakorolják.** Minthogy pedig a Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank és a Központi takarékpénztár r. t. részvényeinek kicserélése csak később fog megtörténni, így az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyezés végett a régi Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank, illetve a régi Központi takarékpénztár r. t. részvényei mutatandók be. Így minden 3 drb bankrészvény után (4 Egyesültnek felelven meg) 2 drb új részvényre és 2 drb Központi takarékpénztár részvény után egy új részvényre van elővételi jog fentartva.

Az elővételi jog gyakorlása intézetünk Bémer-téri, avagy Nagyteleki-utcai pénztáránál teljesíthető. Az elővételi jog folyó hó 31-én megszűnik.

A befizetések 1911. december 15-ig tetszés szerint részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi jog gyakorlásakor részvényenként 70 korona fizetendő.

Az új részvények 1912. évtől kezdve részesülnek az üzleti haszonban, míg a folyó évre a befizetések után 5 százalékos kamatot térítünk meg.

A közgyűlés által meghatározott 470 korona vételárból 400 korona az alaptőkét illeti, míg a 70 koronából a költségek levonatnak és a maradvány a rendes tartalékalaphoz csatolatik.

A 470 korona vételárban befoglaltatik a kiállítás díj és bélyegilleték is.

A befizetésekkel ideiglenes igazolványok adatnak ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által megállapítandó időben az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10. §-ának a késedelmes befizetésére vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad, 1911. május hó 5-én.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R. t. Igazgatósága.

Bumbera István

==== papi- és polgári szabó ====
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szálítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

463—911. kb. sz.

Hirdetés.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur f. évi május hó 6-ik napján kelt 23209—III—911. számú leiratával a m. kir. államvasutak igazgatóságának eléje terjesztett kérelme alapján a Nagyvárad, velenicei vonalon építendő két főúljáró közigazgatási bejárását elrendelte és az eljárás megkezdésének d-jéül folyó évi június hó 8-ik napjának délelőtti 9 óráját összejöveteli helyül pedig Nagyvárad város tanácsaermét tűzte ki.

Ezen bejárásra az 1896. évi június hó 15-én kelt 46181. sz. a. kelt kereskedelemügyi miniszteri rendelet értelmében az érdekelt összes magánteleket meghívom és értesítem, hogy ezen bejárás akkor is meg lesz tartva, ha az érdekeltek közül senki sem jelen meg. Nagyvárad város közigazgatási bizottsága, 1911. május hó 12. napján.

Hlatky Endre,
főispán.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása utólérhetetlen.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsoru —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

Uj! Alapított 1890. Uj!

Uj találmány! Nadrágfűző!

Valódi eredeti modellek és halcsont-nélküli nyári fűző kizárólagosan

ROSENZWEIG RÓZA

mellfűző szalonjában kapható az uj gyárhelyiségében, Szalárdi-utca 9. szám. Pannónia és Emke között

Telefon 632.

Arjegyék ingyen s bérmentve. Próbaküldemények bárhova.

Uj!

Uj!

MEGELOZOTT MOSKOVITS ANATOMIAI CIPOGYAR

==== NAGYVÁRAD ====
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
==== Bémer-tér, (Bazár épület.) ====

MEGNYILT a PÜSPÖKFÜRDŐ!

Magyar-Pécskai Dankó Boldizsár Kálmán kitűnő zenekara közreműködésével május hó 1-én a nagyközönség számára.

A fürdő híres gyógyvize a legkülönbözőbb betegségben bámulatos gyógyulást idéz elő. Vonatközlekedés naponta ötször, a nagyvárad állomásról. A vendéglőben kitűnő konyha és pince. — A szállodában teljes kényelem. Mérsékelt árak. — A fürdőben ujonnan berendezett nagyszabású uszoda — Fürdővonatok a mai naptól kezdve közlekednek. Minél számosabb látogatást kér

Kernáts János, fürdőbérő.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi takarékpénztár részvénytársaság Nagyváradon.

Felhívás elővételi jog gyakorlására

A »Biharmegyei kereskedelmi ipar és terményhitelbank« és a »Központi takarékpénztár rt.« egyesülése alkalmából a Biharmegyei bank részvényeseinek az igazgatóság azt az előnyt biztosította, hogy az Egyesült intézet ujonnan kibocsátandó 8000 drb részvényéből 1000 darabra az elővételi jog csak a Biharmegyei bank részvényeseinek

tartatott fenn, míg a fenmaradt 7000 drb. új kibocsátású részvényre az elővételi jog az Egyesült intézet összes részvényeseit illeti meg a külön felhívásban részletezett módokat szerint.

A fenti 1000 drb. részvényre a Biharmegyei bank részvényesei az elővételi jogot folyó hó végéig gyakorolhatják olyképp, hogy minden 3 darab Biharmegyei bank részvény után 1 drb új kibocsátású Egyesült intézetbeli részvényt vehetnek át K 470 árban, melyből K 70, — az elővételi jog gyakorlása alkalmából, a további K 400 ez év december 15-ig befizetendő.

Önként értendő, hogy ezen külön kedvezmény

nem érinti a Biharmegyei bank részvényeseit, ezen felül megillető azt a jogát, hogy a külön felhívásban részletezett módokat szerint minden 3 darab Biharmegyei bank régi részvény után 2 drb. Egyesült intézetbeli új kibocsátású részvényt ugyancsak K 470 árban jegyezhesselek úgy, hogy végeredményben minden 3 drb Biharmegyei bank részvény után 3 drb új kibocsátású Egyesült Biharmegyei Bank és Központi takarékpénztár részvényre gyakorolható az elővételi jog.

Nagyvárad, 1911. május hó 5-én.

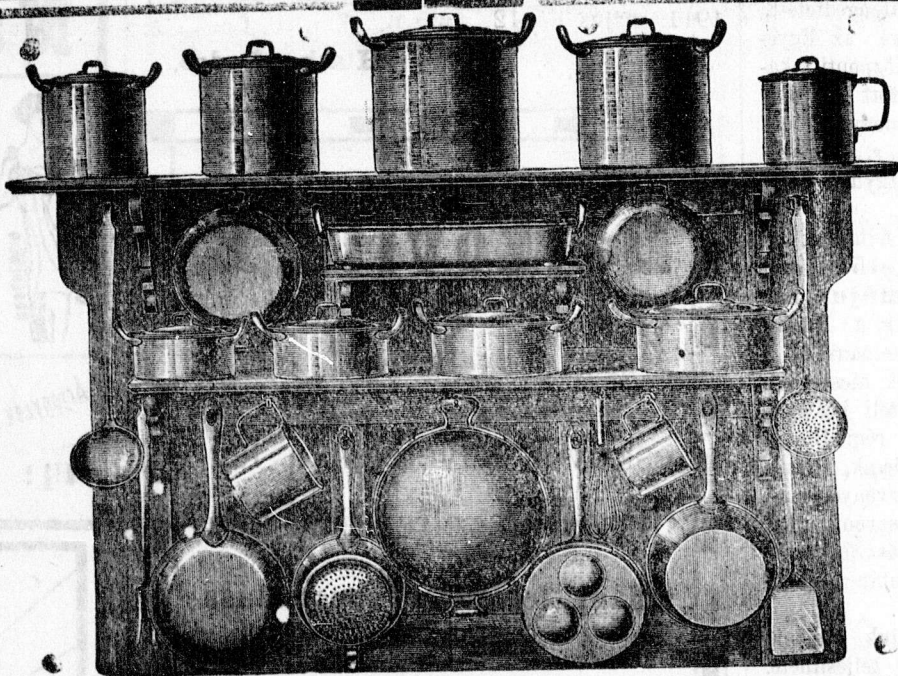
Az igazgatóság.

328

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
aluminiumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m.:

szekrényágy
3 matraccal

K 19.50.

Gyermekágyak

K 26-tól.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szájviz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »
8 » Thymol »	20 »
1 » Stomatin »	20 »
1 » tégely Odontin fogpaszta	55 »
1 drb Odontin betét	35 »
1 üveg Picavan	98 »
1 üveg Bay Rum	35 »
1 » Jera violette brillantin	30 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantin	50 »
1 » valódi dió olaj	15 »
1 » » » kivonat	75 »
1 drb bajszkötő	15, 20 35 »

1 üveg Kerpel kézfinomító	38 kr.
1 tégely Margit crém	40 »
1 » Diana crém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Lickner puder	38 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
8 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glicerín szappan	28 »
1 » Speick szappan	28 »
1 » Windsor szappan	38 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Beloderma kézfinomító	20 »
1 üvegtégely tejcrém	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 Gillette utánzatu borotva készülék	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé bajszkefe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkefe	05 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	30 »
1 mtr vörös gumicső	60 »
Egynegyed Ko Brunz watta	35 »

805

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!